

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XIX. — Izdan in razposlan dne 17. aprila 1889.

46.

Ukaz ministerstva za bogočastje in uk od 12. aprila 1889,

o ugodnostih, katere se podedé učencem na visokih šolah, odslužujočim prezentno službo kakor enoletni dobrovoljci.

Po §ⁿ 25 vojnega zakona od 11. aprila 1889 bodi djanski služni čas enoletnih dobrovoljcev namenjen samo in edino v vojaško izučbo. Vpisovanje na kaki visoki šoli ob istočasnem odsluževanju prezentne službe ne bode se torej nič več dopuščalo.

Da se torej dijakom, kateri, predno završé svoje studije, odslužujejo prezentno službo, dodeli polajšanje v tisti meri, kakor je združna sè splošnimi načeli naučnih redov in vkupnim končnim smotrom enakomernega znanstvenega izobraženja, izdajem na podlogi pooblastila podeljenega mi z Najvišjo odloko od 26. marcija 1889 naslednja določila:

I. O imatrikulaciji.

§. 1.

Določilo §^a 6, lit. c) splošnega učnega reda za vseučilišča od 1. oktobra 1850 (Drž. zak. št. 370), da zvršena imatrikulacija na kaki fakulti ohrani

svojo moč dotlé, ko učenec svoje nauke na fakulti prekine (pretrga) za več nego eno poluletje, razširja se odnosno na enoletne dobrovoljce, kateri svojo prezentno službo odslužujejo v času svojih studij, v tem zmislu, da ohrani imatrikulacija svojo moč za vse prvo prezentno leto.

V misel vzetim imatrikulovanim, a ne vpisanim dijakom, pristojé ves ta čas — ne krateč njih vojaškega razmerja — vse pravice in dolžnosti akademičnih državljanov (§. 3 splošnega učnega reda), v kolikor one niso zavisne od vpisa za posamezne predmete. A v propisani učni čas naj se ne všteva dotično leto.

§. 2.

Da se tudi taki dijaki, kateri svojo prezentno službo odslužujejo kot enoletni dobrovoljci neposredno po uspešno prestani zrelostni preskušnji, storé enako v §ⁿ 1 omenjenim dijakom v teku tega prezentnega leta deležni pravic in dolžnosti akademičnih državljanov, dovoljuje se jim, zadobiti si imatrikulacijo na kakem vseučilišči brez istočasnega vpisa za posamezne predmete.

Taka imatrikulacija ohrani svojo moč ves čas prvega prezentnega leta.

§. 3.

Na učence tehničnih visokih šol in visoke šole za poljedelstvo naj se tu gori za vseučiliščne dijake ukrenena določila uporabljajo zmislu primerno.

Vsled tega naj se sosebno redni učenci teh visokih šol, kateri prezentno službo odslužujejo kot enoletni dobrovoljci v svojem učnem času, v teku prvega prezentnega leta zmatrajo za imatrikulovane redne učence dotičnih visokih šol.

Dalje je dijakom, kateri v tistem letu neposrednje po uspešno prestani zrelostni preskušnji prezentno službo odslužujejo kot enoletni dobrovoljci, dovoljeno, svojo imatrikulacijo kot redni dijaki na eni teh visokih šol zadobiti si brez vpisa za posamezne predmete.

Taki dijaki ne plačujejo učnine za dotično leto

II. O potrdilu obiskovanja dijakom zdravništva.

§. 4.

Djakom zdravništva, kateri v teku svojih zdravniških nauk nastopijo poluletno prezentno službo v vojaškem staleži 1. dné aprila, podeliti je potrdilo obiskovanja za zimsko poluletje vsekakor že v poslednjih osmih dnéh meseca marcija, tudi če se redni rok za dobavo potrdila o obiskovanji se strani ostalih dijakov začne pozneje.

III. O ustanovah (stipendijah) in oproščenji poslušnine, učnine in preskusnih odredbin.

§. 5.

Na visokih šolah imatrikulovani enoletni dobrovoljci uživajo ves čas svojega prvega prezentnega leta dalje njim podeljene in za studije na dotičnih visokih šolah namenjene ustanove.

Izplačujejo se jim dospelí ustanovski delež proti pobotnicam, katere naj viduje najprej imetelju ustanove predstojno vojaško oblastvo in potem, kakor je dosedaj propisano, akademično oblastvo.

§. 6.

Odsluževanje enoletne prezentne službe ne ovira podeljevanja ustanov pri imatrikulovanih rednih visokošolcih.

§. 7.

Onim enoletnim dobrovoljcem, kateri so dolžni po zmišlu §^a 25 zakona od 11. aprila 1889 prezentno služiti še drugo leto, prosto je v prvih

štirih tednih drugega prezentnega leta s prošnjo vidovano po njih predstojnem vojaškem oblastvu poprositi, da se ustavi nadalnje podeljevanje ustanove, katero uživajo, pri akademičnem oblastvu, katero bode dolžno to vpodano prošnjo se svojim mnenjem napotiti na deželno, kot ustanovsko oblastvo, da ono razloči.

Ako, odsluživši drugo prezentno leto, neposrednje nadaljujejo svoje studije, nakaže se jim, ako se je ustreglo prošnji za ustavo, zopet ustanova.

§. 8.

Imeteljem ustanov, kateri prezentno službo kot enoletni dobrovoljci odslužujejo stoprav končavši svoje studije, hrani se pravica, da potegnejo en leten iznos svoje ustanove, ako zvrše stroge preskušnje, odnosno, preskušnjo za učiteljstvo na gimnazijah in realkah, pod dosedaj propisanimi načini. V to postavljene roke računati je počensí od časa, ko so dovršili svojo prezentno službo.

§. 9.

Določila §^{ov} 5—8 naj se uporabljajo samo toliko, kolikor jim niso na poti posebne ustanovinske naredbe.

§. 10.

V ostalem bodo propisi za podeljevanje, nadalnje prejemanje in odtezanje ustanov veljajoči propisi veljali tudi z ozirom na enoletne dobrovoljce v ti meri, da se gledé tistih učnih izkazov, kateri predpolagajo resnično vršenje studij (preskusna in kolokvijska izpričala i. dr.) ne jemlje v poštev čas, v katerem je imetelj ali prositelj ustanove odsluževal prezentno službo, nego doba, ki je bila neposrednje pred vojaško službo.

§. 11.

Za oproščenje od poslušnine (kolegijnine) odnosno učnine in preskusnih odredbin naj se uporabljajo z ozirom na potrebne učne izkaze dotična določila §^a 10.

IV. O preskušnjah, i. t.:

A. Teoretične državne preskušnje na pravno in državnoznanstvenih fakultah.

§. 12.

Preskuševancem pravozgodovinske državne preskušnje, kateri nastopajo meseca oktobra, ki

prihaja neposrednje po zvršitvi njih četrtega poluleta, prezentno službo kot enoletni dobrovoljci in so jo dolžni odslužiti zunaj dotičnega vseučilišnega mesta, določiti je, ako to okolnost izkažejo kakor treba, na njih prošnjo, namesti oktobrovega roka preskusni rok med 20. in 28. septembrom.

Za pripuščenje k ti preskušnji je v ostalem poprositi prav tako, kakor za rok v oktobru.

§. 13.

Ustanavlja se preskusni dan onim preskušencem, kateri nameravajo pravozgodovinsko državno preskušnjo opraviti v teku svoje prezentne službe, ozirati se je kolikor moči znotraj rednih preskusnih rokov na njih vojaško služno razmerje in njih na to osnovane želje.

Ali do takega ozira imajo pravico samo oni preskušenci, kateri so že v zglasitveni prošnji kakor gre izkazali, da so enoletni dobrovoljci, odnosno, da nastopijo svojo službo.

Dekan naj té preskušence zapiše v poseben razkaz, ki ga kratkim pôtém vroči prvosedniku preskuševalne komisije.

§. 14.

Dijake, kateri so prezentno službo kot enoletni dobrovoljci odslužili ali pa jo nastopijo oktobra meseca, ki pride prvi po dokončanju njih studij, pripustiti je že meseca julija dotičnega leta k sodni (judicijalni) državni preskušnji.

§. 15.

Dijake, kateri prezentno službo kot enoletni dobrovoljci nastopijo oktobra meseca, ki pride prvi po dokončanju njih studij, pripustiti je, če so na podlogi §^a 14 uspešno prestali sodno državno preskušnjo, med 20. in 28. septembrom k državnostanstveni državni preskušnji.

B. Drugi rigorozum na zdravniških fakultah.

§. 16.

Učence zdravništva, kateri so odslužili v §^a 27 zakona od 11. aprila 1889 propisano polulétno prezentno službo v vojaškem staleži, pripustiti je, ako so prvi zdravniški rigorozum uspešno prebili in ako dokažejo, da so štiri poluleta obiskovali zdrav-

niško kliniko in tam vršili praktiko, že v teku desetega poluleta njih studij, da opravijo drugi zdravniški rigorozum.

C. Preskušnje za učiteljstvo na gimnazijah in realkah.

§. 17.

Učiteljstva kandidatov, kateri so prezentno službo kot enoletni dobrovoljci odslužili, morejo že v teku sedmega poluleta v členu II ministerijalnega ukaza od 7. februvarja 1884 (Drž. zak. št. 26) o preskušnji kandidatov učiteljstva na gimnazijah in realkah, propisanih visokošolskih studij poprositi, da se jim dadó naloge za domačo obdelavo, če so v ostalem ustregli zahtevom napomnjenega ministerijalnega ukaza gledé pripustitve k preskušnji za učiteljstvo na gimnazijah in na realkah.

A h klavzurni in ustni preskušnji pripustiti je tudi take učiteljstva kandidate stoprav po dokončanju v ministerijalnem ukazu od 7. februvarja 1884 (Drž. zak. št. 26) propisanih studij.

D. Napredovalne in državne preskušnje na tehničnih visokih šolah in na visoki šoli za poljedelstvo.

§. 18.

Z imatrikulovanimi rednimi dijaki tehničnih visokih šol in visoke šole za poljedelstvo, kateri neposrednje po tem, ko so odslužili prezentno službo kot enoletni dobrovoljci, redno nadaljujejo svoje studije, ravná se z ozirom na pripuščenje k poznejšim napredovalnim preskušnjam in k državnim preskušnjam tako, kakor bi ne bili prekinili (pretrgali) svojih studij.

§. 19.

Tiste dijake, kateri hočejo neposrednje potem, ko so odslužili prezentne službe čas, opraviti prvo državno preskušnjo, pripustiti je k nji v oktobrovem, dijake tehničnih visokih šol tudi v za njim sledečem februvarovem roku, po prvosedniku preve državnopreskusne komisije, ako so se v to oglasili v času od 1. do 8. oktobra.

§. 20.

Ako enoletni dobrovoljci, kateri so odslužili prezentno službo, poprosijo, da naj se pripusté k drugi državni preskušnji, in ako je v prošnji privoliti samo tedaj, če se jim dá oprostitev od mej-

časja v studijah, propisanega v §ⁿ 24, točki 1 a) ukaza od 12. julija 1878 (Drž. zak. št. 94), odnosno v §ⁿ 11, točki 1, ukaza od 8. decembra 1881 (Drž. zak. št. 1 iz leta 1882) in v §ⁿ 10, točki 1, ukaza od 20. avgusta 1884 (Drž. zak. št. 145), med prvo in drugo državno preskušnjo, predloži naj té prošnje v vsakem slučaju prvosednik komisije s pripravnim nasvetom ministerstvu v razloko.

V. Prehodnja določila.

§. 21.

Ta ukaz pride takoj v moč.

Ugodnosti dodeljene v oddelku IV gledé preskusnih rokov naj pa se ne uporabljajo na one eno-

letne dobrovoljce, kateri s početkom njihove moči že bivajo ali so bivali v prezentni službi, tedaj če jim je učni čas, kar so ga prebili v teku prezentne službe na kaki visoki šoli, itak vračuniti v učno dobo zahtevano, da se pripuščajo k preskušnjam.

§. 22.

Učencem akademije obraznih umetnosti na Dunaji, kateri odslužujejo prezentno službo kot enoletni dobrovoljci, podeliti se imajoče ugodnosti prihranjajo se posebni uredbi.

Gautsch s. r.